

Startnotitie Veiligheid – Gemeente Dantumadiel

1. Aanleiding

Veiligheid is een belangrijke maatschappelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Het raakt aan de leefomgeving, het vertrouwen van inwoners in de overheid en de kwaliteit van het dagelijks leven. De gemeente werkt op dit thema samen met diverse partners, waaronder politie, Openbaar Ministerie, de Veiligheidsregio Fryslân, zorginstellingen en onderwijs.

Bij de behandeling van de perspectiefnota heeft de gemeenteraad ingestemd met uitbreiding van de capaciteit op het veiligheidsdomein – zowel beleidsmatig als uitvoerend (BOA's). Die instemming ging gepaard met zorgen over de mate waarin de raad grip heeft op dit thema. In reactie daarop heeft de burgemeester de volgende toezegging gedaan:

“Na de zomer komt de burgemeester met een voorstel voor een gesprek met de raad over hoe zij wordt meegenomen op het thema veiligheid. Daarnaast wordt toegezegd de raad periodiek te informeren over de voortgang.”

Deze startnotitie geeft invulling aan die toezegging. Zij biedt:

- een overzicht van de thema's en beleidsvelden binnen veiligheidsdomein;
- inzicht in hoe de uitbreiding van de formatie wordt ingezet;
- een voorstel voor een structurele wijze van informatievoorziening en betrokkenheid van de raad.

2. Wat verstaat de gemeente onder veiligheid?

De gemeente hanteert een brede definitie van openbare orde en veiligheid. We verstaan hieronder het geheel aan maatregelen, beleid en handhaving dat ervoor zorgt dat inwoners zich veilig voelen en dat de samenleving ordelijk functioneert. Het is een kerntaak van de gemeente. In onze gemeente hanteren we de veiligheidsvelden en thema's van Kernbeleid Veiligheid ¹²: :

1. Een veilige woon- en leefomgeving: Veiligheid en leefbaarheid in de alledaagse woon- en leefomgeving, in de wijk, de buurt en de straat. Hoofdthema's zijn sociale kwaliteit, fysieke kwaliteit, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel). Bij sociale kwaliteit gaat het vooral om de thema's woonoverlast, alcohol- en drugsoverlast, overlast verwarde personen. Bij fysieke kwaliteit om vernielingen en verloedering/zwerfvuil. Bij objectieve veiligheid om verschillende vormen van vermogens- en geweldscriminaliteit zoals woninginbraak, auto-inbraak, fietsendiefstal, diefstal van motorvoertuigen, straatroof, bedreiging, mishandeling, huiselijk geweld.
2. Bedrijvigheid en veiligheid: Sociale veiligheid (overlast, geweld, vermogenscriminaliteit, ondermijning) rond verschillende vormen/locaties van

¹ [Kernbeleid Veiligheid 2021 | VNG](#)

² Er is voor gekozen om ook digitale veiligheid op te nemen als veiligheidsveld, dit komt overeen met de Dantumadielse veiligheidsagenda

bedrijvigheid: winkelgebied, bedrijventerreinen, uitgaansgebied, evenementen en toerismevoorzieningen/-locaties.

3. Jeugd en veiligheid: Jeugdoverlast en -criminaliteit, problematische individuele jongeren, veilig in en om de school, alcohol en drugsgebruik door jongeren.
4. Fysieke veiligheid: Verkeersveiligheid, brandveiligheid, externe veiligheid/omgevingsveiligheid en voorbereiding op crisisbeheersing.
5. Integriteit en veiligheid: Verschijnselen die meer fundamenteel onze rechtsorde en veiligheid bedreigen: radicalisering en polarisatie, georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit, Veilige Publieke Taak, informatieveiligheid en ambtelijke en bestuurlijke integriteit.
6. Digitale veiligheid: Het digitale veiligheidsveld is toegevoegd omdat het door technologische ontwikkelingen, zoals cyberaanvallen, datalekken, hacking en phishing, een nieuw en groeiend risico is geworden.

Zorg en veiligheid kent geen eigen veiligheidsveld

In het kernbeleid veiligheid is er voor gekozen om geen extra veiligheidsveld op het gebied van zorg te maken. Dit komt omdat een hele reeks veiligheidsthema's als een rode draad loopt door bovengenoemde zes veiligheidsvelden. De belangrijkste veiligheidsthema's zijn:

- Geweld in afhankelijkheidsrelaties (huiselijk geweld en kindermishandeling).
- Verward gedrag, verwaarlozing, verslaving.
- Criminaliteit, detentie en (na)zorg.
- Jeugdproblematiek.
- Polarisation in relatie tot diversiteit/discriminatie/radicalisering.
- Misbruik sociale voorzieningen en ondermijningseffecten.
- Mensenhandel, uitbuiting en prostitutie.

De precieze rol van de gemeente verschilt per thema, net als het netwerk van betrokken lokale en bovenlokale actoren en de verbindingen tussen deze actoren. De gemeentelijke rol kent vaste elementen, namelijk:

- ketenregie en -sturing;
- zorgdragen voor adequate voorzieningen;
- borging casusregie,
- opschalingsmethodieken,
- informatiepositie;
- privacy-borging.

Voor effectieve, integrale aanpak van problematiek is samenwerking tussen het veiligheids- en het sociaaldomein vereist. Zowel beleidsmatig als in de uitvoering en zowel ambtelijk als bestuurlijk.

3. Wat doet de gemeente aan veiligheid?

3.1 Gemeentelijke taken

De gemeente voert actief beleid en werkt samen met verschillende partners, waaronder politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidsregio Fryslân, onderwijs, zorgpartners. De belangrijkste gemeentelijke taken zijn :

1. Een veilige woon- en leefomgeving

(gericht op openbare orde, leefbaarheid, overlast en wijkveiligheid)

- Handhaven van rust, orde en veiligheid in de openbare ruimte
- Aanpakken van overlastsituaties (bijv. jeugd, drank, geluid)
- Handhaving van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Beheer en begeleiding van demonstraties en protesten
- Toezicht en advisering bij evenementen (en voetbalwedstrijden)
- Cameratoezicht instellen en beheren
- Inzet van gemeentelijke toezichthouders en BOA's
- Aanpak van woonoverlast (Wet aanpak woonoverlast)
- Sluiten van panden bij drugsoverlast (Wet Damocles)
- Aanpak van woninginbraken, straatroof en fietsendiefstal
- Ondersteunen van buurtpreventieteams en burgerinitiatieven
- Samenwerking met politie/wijkagenten
- Verhogen van veiligheidsgevoel in buurten (schoon, heel en veilig)

2. Bedrijvigheid en veiligheid

(gericht op veilige economische bedrijvigheid, ondermijning, vergunningenbeleid)

- Aanpak van ondermijning (bijv. hennepsteelt, witwassen, vastgoedfraude)
- Gebruik van bestuurlijke maatregelen (Bibob-toetsing)
- Informatie-uitwisseling met politie, OM en andere partners
- Vergunningenbeleid inzetten om criminele invloed te weren
- Bestuurlijke integriteit bewaken
- Signaleren van mensenhandel of arbeidsuitbuiting

3. Jeugd en veiligheid

(gericht op risicojeugd, jeugdgroepen, schoolveiligheid en opvoedondersteuning)

- Voorkomen en aanpakken van jeugdcriminaliteit
- Aanpak van risicojeugd of criminele jeugdgroepen
- Samenwerking met scholen, jeugdzorg en politie
- Veiligheid rondom scholen (schoolomgeving, vervoer)
- Signalering en preventie van kindermishandeling en huiselijk geweld

4. Fysieke veiligheid

(gericht op rampenbestrijding, crisisbeheersing en openbare orde bij fysieke dreiging)

- Voorbereiden op rampen, incidenten en crisissituaties
- Opstellen van rampenplannen en crisisdraaiboeken
- Inzet van team Bevolkingszorg bij crises
- Deelname aan de Veiligheidsregio en uitvoering Wet veiligheidsregio's
- Inrichten van crisisorganisatie binnen de gemeente
- Oefenen met rampenscenario's (bijv. evacuatie, stroomuitval)
- Crisiscommunicatie en informatievoorziening aan inwoners

- Nazorg na een ramp of crisis (slachtofferhulp, opvang)

5. Integriteit en veiligheid

(gericht op extremisme, radicalisering, bestuurlijke weerbaarheid en integriteit)

- Signaleren van radicalisering onder inwoners
- Preventiebeleid gericht op weerbaarheid en inclusie
- Samenwerken met partners (politie, onderwijs, welzijn)
- Maatregelen bij dreiging of extremistisch gedrag
- Uitvoeren van persoonsgerichte aanpak (PGA)
- Bestuurlijke integriteit en weerbaarheid tegen ondermijning

Let op: Dit veld overlapt deels met ondermijning (bij bedrijvigheid), maar hier ligt de nadruk meer op politieke/bestuurlijke veiligheid en maatschappelijke spanningen.

6. Digitale veiligheid

(gericht op cyberweerbaarheid en digitale dreigingen)

- Beschermen van gemeentelijke ICT-systemen (cyberweerbaarheid)³
- Voorlichting aan inwoners over online veiligheid en phishing
- Crisisplannen voor digitale aanvallen of datalekken
- Samenwerken met cybersecurity-partners (zoals IBD of nationale instanties)

Overkoepelend is **publiekscommunicatie en participatie** een belangrijke ondersteunende pijler in alle velden:

- Communicatie bij incidenten en crisissituaties (via website, NL-Alert, sociale media)
- Betrekken van inwoners bij veiligheidsbeleid (bijv. veiligheidsspeilingen, bewonersavonden)
- Bevorderen van meldingsbereidheid (bijv. bij overlast, criminaliteit)
- Informatieverstrekking over aanpak ondermijning zoals de campagne Watsoesto

3.1 Wat doet het team Veiligheid van de gemeente Dantumadiel

Het team veiligheid is verantwoordelijk voor **beleidsontwikkelingen en uitvoering** daarvan. Wanneer we kijken naar de eerder genoemde veiligheidsvelden, blijkt dat het gaat om een breed scala aan beleidsonderwerpen. Voor een volledig overzicht van de beleidsstukken wordt verwezen naar bijlage één. Op basis van het beleid wordt de jaarlijkse prioritering vastgesteld. Zie hiervoor het Actieplan Veiligheidsagenda Dantumadiel 2024-2025, zoals verzonden is aan de raad op 21 mei 2024.

Daarnaast houden we ons bezig met de **coördinatie en regie**, waarbij we fungeren als bestuurlijke adviseurs van het bestuursorgaan; de burgemeester. Dit gaat van advisering, voorbereiding en ondersteuning van overleggen als: de driehoek, Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (RBPO), lokale politieoverleggen, algemeen bestuur van de veiligheidsregio Fryslân, tot aan het adviseren van een huisverbod of het sluiten van een woning.

³ Dit valt onder het werkveld van de CISO, en is voor het totaaloverzicht hier benoemd

Ook het college en de raad wordt geadviseerd op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid. Voor de (loco)burgemeester en ketenpartners (politie, brandweer, etc) is zeven dagen per week, vierentwintig uur, een piketnummer beschikbaar die wordt bemenst door de adviseurs veiligheid. Hierbij wordt er prioriteit gegeven aan de incidenten, sociale casuïstiek en overlast gevende problematiek. Uitgangspunt is om de maatschappelijk onrust zo snel mogelijk, als kan, terug te brengen naar een acceptabel niveau. Dit doen we voor onze inwoners, omdat we als gemeente waarde hechten aan een veilige woon-en leefomgeving. Daarnaast vraagt de casuïstiek vandaag de dag om directe actie en afstemming met de ketenpartners, omdat het gepaard gaat met veiligheidsrisico's.

Team veiligheid werkt op elk veiligheidsveld aan preventie. Hierbij valt te denken aan de ondermijningscampagne 'Wat Soesto', het jeugdoverleg om overlastlocaties in kaart te brengen, maar ook onderwerpen als: noodstroom bij crisissituaties. In de toekomst is het idee om ook aandacht te besteden aan de preventie van digitale veiligheid. Hierbij valt te denken aan voorlichtingen voor ouderen over bankhelpdeskfraude, maar ook op scholen aandacht te besteden aan de sociale media. Daarnaast staat ook de preventie van radicalisering op de planning door middel van bewustwording. Uiteraard wordt hierbij de samenwerking opgezocht met de collega's van bijvoorbeeld de beleidsvelden jeugd of welzijn. Maar ook bijvoorbeeld met de Chief Information Security Officer (CISO) die verantwoordelijk is voor de eigen dataveiligheid.

Om een goed beeld te geven in de werkzaamheden en de taken van team veiligheid wordt er verwezen naar de uitwerking uren team veiligheid, zoals opgenomen in bijlage drie van de notitie 'Ondermijning; klaar voor de strijd'.

4. Uitbreiding capaciteit

In de notitie 'ondermijning; klaar voor de strijd' is er gevraagd om formatie bij de teams veiligheid, toezicht en handhaving, beleid sociaal domein en uitvoering sociaal domein. Reden hiervoor zijn de toegenomen taken, maatschappelijke ontwikkelingen en de coördinatie op de aanpak ondermijning.

Het werk rond openbare orde en veiligheid is ingewikkeld en complex. Daardoor blijven vraagstukken liggen en worden sommige problemen niet of onvoldoende aangepakt. Nu de raad budget beschikbaar heeft gesteld, willen wij meer toezicht op straat en een brede aanpak van ondermijning. Dit betekent ook inzet op meer controles en (bibob-)onderzoeken.

Drugspreventie en voorlichting horen bij het bredere gezondheids- en welzijnsbeleid. Waarbij het uitgangspunt is dat jongeren kunnen opgroeien in de veilige omgeving. De portefeuillehouder jeugd is hiervoor verantwoordelijk. We willen werken aan een integrale aanpak waar het veiligheidsveld jeugd en veiligheid versterkend is op genoemd beleid.

De verwachting is dat de uitbreiding van capaciteit zal zorgen dat er meer tijd beschikbaar komt voor zorgvuldige beleidsadvisering, coördinatie op projecten zoals bijvoorbeeld de brede aanpak op ondermijning, meer zichtbaarheid en

aanspreekbaarheid van boa's in dorpen en buurten. Maar ook meer inzet op coördinatie en aansturing van complexe veiligheidssituaties.

5. Hoe wordt de raad betrokken?

De gemeenteraad heeft een belangrijke kaderstellende en controlerende rol in het veiligheidsdomein, ook al voert de burgemeester het gezag uit op het gebied van openbare orde en veiligheid. De betrokkenheid wordt als volgt georganiseerd:

a. Kaderstelling en besluitvorming

- De raad heeft de mogelijkheid om na de gemeenteraadsverkiezingen het thema veiligheid op te nemen in het coalitieakkoord/ raadsakkoord en daarmee ambities en afspraken vast te leggen voor de komende raadsperiode.
- De raad geeft in het raadsprogramma op strategisch niveau aan wat de raad belangrijke vindt in de komende bestuursperiode (vier jaar). Het thema veiligheid, toezicht en handhaving is ondergebracht in raadsprogramma 1: Ynwenner en Bestjoer
- De raad stelt de Veiligheidsagenda vast
- De raad bepaalt dan ook de veiligheidsprioriteiten voor de komende jaren
- De raad besluit over inzet van aanvullende instrumenten/verordeningen (zoals APV-wijzigingen)
- De raad is verantwoordelijk voor de gemeentebegroting en stelt daarmee de middelen vast die worden ingezet voor veiligheid, toezicht, handhaving en crisisbeheersing. Nieuwe voorstellen voor veiligheidsprojecten worden via de Perspectiefnota aangeboden.

b. Periodieke rapportages en bijeenkomsten

- Drie keer per jaar rapportage via de Turap over de door de raad gestelde doelen en uit te voeren activiteiten/projecten
- Halfjaarlijkse raadsinformatiebrief met stand van zaken en ontwikkelingen
- Mogelijkheid tot een veiligheidsavond of themasessie (1x per jaar)

c. Politiek-bestuurlijke afstemming

- De burgemeester informeert de raad (openbaar of vertrouwelijk) bij acute of gevoelige situaties
- Mogelijkheid tot veiligheidsportefeuillehouder-overleg met fractievoorzitters
 - Op afroep óf 1-2 keer per/jaar gepland
 - Burgemeester + fractievoorzitter (of vervanger) + griffier
 - Doel: info delen over actuele en vertrouwelijke veiligheidsthema's
 - Onderwerpen: ondermijning, overlastsituaties, door raad(sleden) gesignaleerde veiligheidsproblemen vanuit buurten/dorpen/doelgroepen , specifieke thema's waar de raad meer over wil weten (denk aan bijvoorbeeld verward gedrag of bijv. hoe een Zorg- en veiligheidshuis werkt aan bepaalde casuïstiek, of werkzaamheden in het kader van de terugkeer van een gedetineerde)

6. Vooruitblik en keuzes

De komende periode staan onder andere de volgende beleidsdocumenten op de agenda:

- Vierde kwartaal 2025: Evaluatie ‘actieplan veiligheidsagenda Dantumadiel 2024-2025’
- December 2025 aanbieden aan college : ‘actieplan uitvoering veiligheidsagenda 2026-2027’
- 2027: Herziening ‘Veiligheidsagenda 2024-2027 Dantumadiel (Feiligens Foarop)’ voor periode 2028-2031
- 2026: Herziening evenementenbeleid
- 2026: Herziening Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)

7. Voorstel aan de raad

De raad wordt verzocht:

1. Kennis te nemen van deze startnotitie;
2. In te stemmen met de voorgestelde vorm van betrokkenheid en rapportage.

8. Planning en vervolgstappen

<u>Tijdstip</u>	<u>Activiteit</u>
Najaar 2025:	Opstellen actieplan 2026-2027 met input raad
Begin 2026:	Formele start extra capaciteit (beleid + toezicht)
Medio en eind 2026:	Halfjaarlijkse raadsinfobrief (nieuwsbrief)
Eind 2026:	Themabijeenkomst veiligheid
Waar nodig:	Politiek/bestuurlijke afstemming met burgemeester

Bijlagen:

1. Overzicht beleidsdocumenten veiligheid
2. Actieplan veiligheidsagenda Dantumadiel 2024-2025
3. Veiligheidsagenda 2024-2027 Dantumadiel (Feiligens Foarop)
4. Ondermijning: klaar voor de strijd